



*Hãy chia sẻ về lỗi lầm
mà em từng gây ra cho
người khác.*



Bài học đường đời đầu tiên

(Trích “*Dế Mèn phiêu lưu kí*”)

- Tô Hoài -



I. ĐỌC VĂN BẢN



TRUYỆN: TÔ HOÀI - TRANH: TRƯƠNG QUẢ

DẾ MÈN PHIÊN LƯU KÝ

1. Đọc

- **Đoạn Dế Mèn tự tả chân dung mình:** đọc với giọng hào hứng, kiêu hãnh, to, vang, chú nhấn giọng ở các tính từ, động từ miêu tả.
- **Đoạn trêu chị Cốc:**
 - + Giọng Dế Mèn trịch thượng khó chịu.
 - + Giọng Dế choắt yếu ớt, rên rầm.
 - + Giọng chị Cốc đả đố, tức giận.
- **Đoạn Dế Mèn hối hận:** đọc giọng chậm, buồn, sâu lắng và có phần bị thương.





2. Chú thích

Ô C H Û
B Í M Â T

1

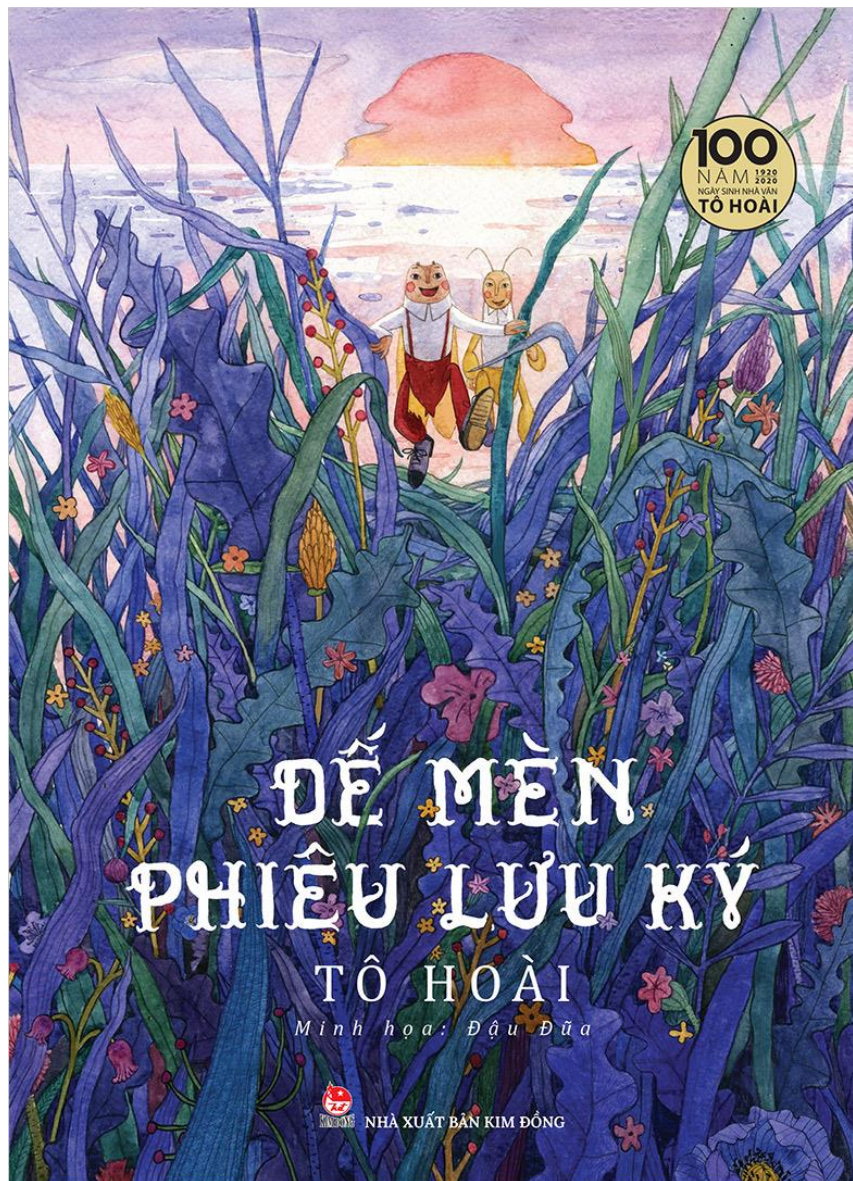
2

3

4

5

6



3. Tác giả, tác phẩm

a) Tác giả



**BÁO CÁO
DỰ ÁN**



Nhà văn TÔ HOÀI

**Cây đại thụ văn chương,
một đời cần cù đi và viết**

Tên thật: **Nguyễn Sen** Ngày sinh: 27/9/1920
Quê quán: Hà Nội Ngày mất: 6/7/2014

Tô Hoài là một trong những cây bút tiêu biểu của nền văn xuôi Việt Nam hiện đại. Hơn 70 năm lao động nghệ thuật, ông đã viết hơn 150 đầu sách với nhiều thể loại, trong đó có nhiều tác phẩm được dịch ra tiếng nước ngoài.

- Một trong những tác gia lớn, thuộc thế hệ vàng của văn chương Việt Nam hiện đại những năm 1930-1945
- Viết nhiều thể loại: Truyện ngắn, truyện dài kỳ, bút ký, ký sự, tiểu thuyết, hồi ký, kịch bản phim, tiểu luận kinh nghiệm sáng tác... và thể loại nào cũng đạt được những thành công đặc sắc
- Lối viết thông minh, hóm hỉnh, tinh tế. Sử dụng ngôn ngữ đặc sắc, giàu hình ảnh, âm thanh, cảm xúc
- Sở trường viết truyện về loài vật với các nhân vật được nhân cách hóa khéo léo, hấp dẫn, được thiếu nhi Việt Nam và thế giới yêu thích

● Được tặng Giải thưởng Hồ Chí Minh về Văn học - nghệ thuật đợt I (1996) cho các tác phẩm



- Núi cứu quốc
- Mười năm
- Xuống làng
- Vỡ tình
- Tào lương
- Họ Giàng ở Phìn Sa
- Tuổi trẻ Hoàng Văn Thụ
- Xóm giếng
- Nhà nghèo

Nguồn: Hội Nhà văn Việt Nam

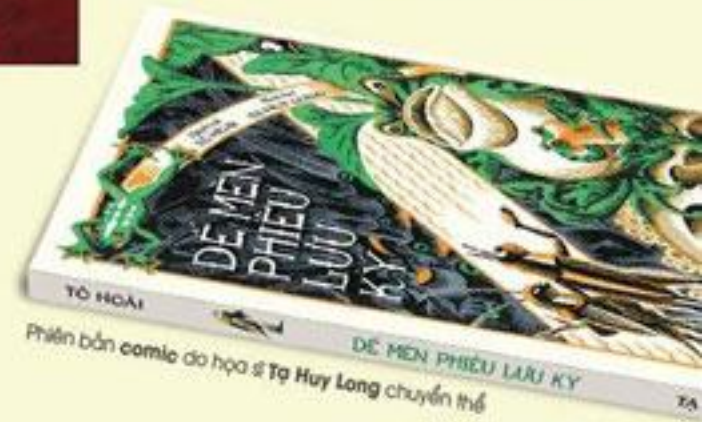
<https://infographics.vn>



Biết nước mở và hành tẩu, là phận
của tôi, chắc chắn là bạn chung thủy
với thế hệ trước, thế của bạn.

Tô Hoài

Tiểu sử - sự nghiệp nhà văn TÔ HOÀI



Phiên bản comic do họa sĩ Tạ Huy Long chuyển thể

b) Tác phẩm

- Bố cục:

+ P1: *Từ đầu... sắp đứng đầu thiên hạ rồi.*

→ **Bức chân dung tự họa của Dế Mèn.**

+ P2: *Còn lại:..*

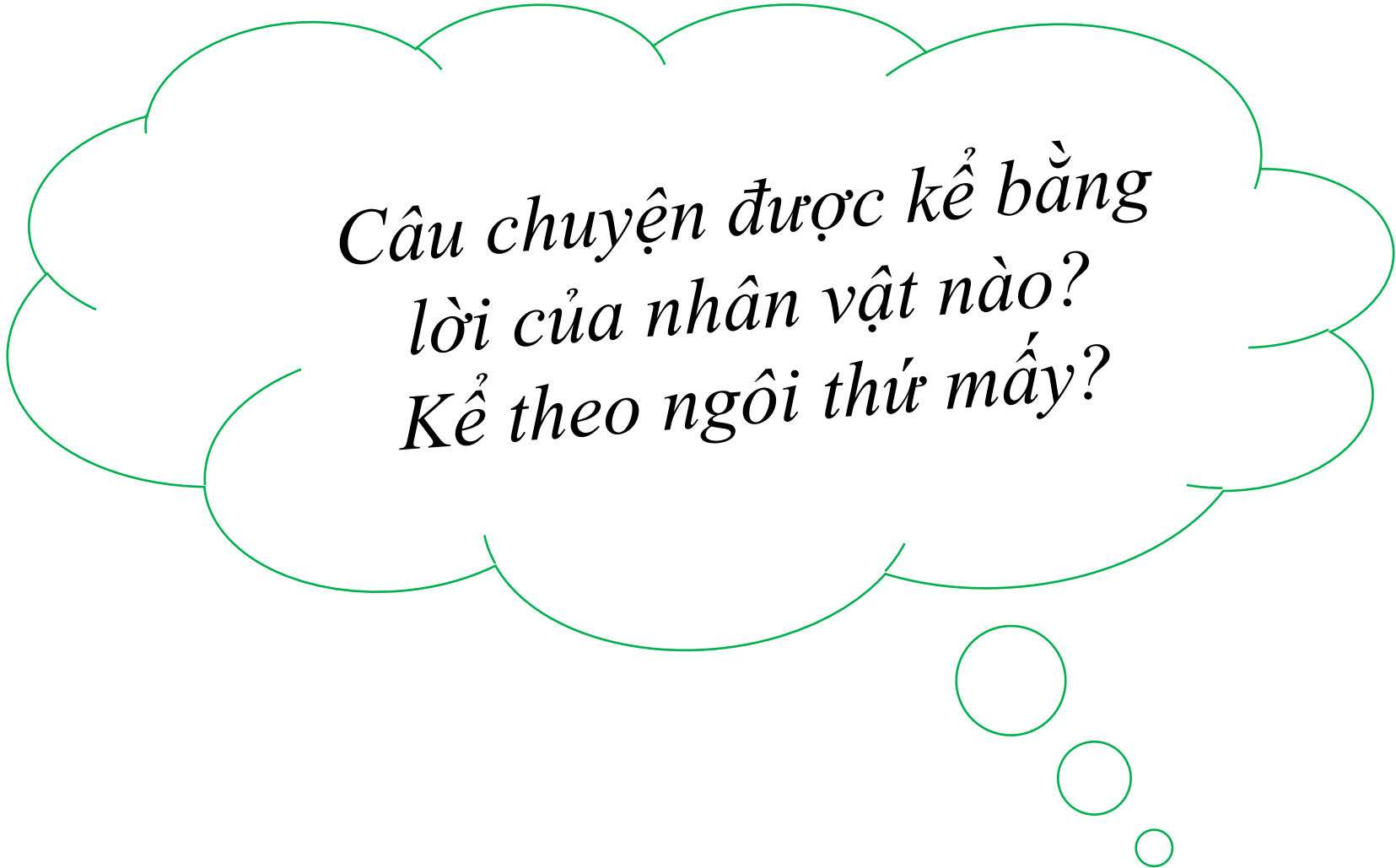
→ **Bài học đường đời đầu tiên.**

Dế Mèn phiêu lưu kí là tác phẩm nổi tiếng nhất của Tô Hoài, được dịch ra 40 thứ tiếng.

II. KHÁM PHÁ VĂN BẢN



Người kể chuyện và ngôi kể



*Câu chuyện được kể bằng
lời của nhân vật nào?
Kể theo ngôi thứ mấy?*



Người kể chuyện: Dế Mèn

Ngôi kể: ngôi thứ nhất



*Bức chân dung tự họa
của Dế Mèn*

a) Ngoại hình, hành động, tính cách

✓ HS thảo luận nhóm 4, hoàn thiện
Phiếu học tập số 1.

PHIẾU HỌC TẬP Văn bản *Bài học đường đời đầu tiên*

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 1

Nhiệm vụ: Đọc phần (1) văn bản *Bài học đường đời đầu tiên* (từ đầu đến có thể sắp đứng đầu thiên hạ rồi) và thực hiện các yêu cầu sau:

1. Hoàn thành sơ đồ sau bằng cách điền từ, cụm từ phù hợp vào chỗ trống:

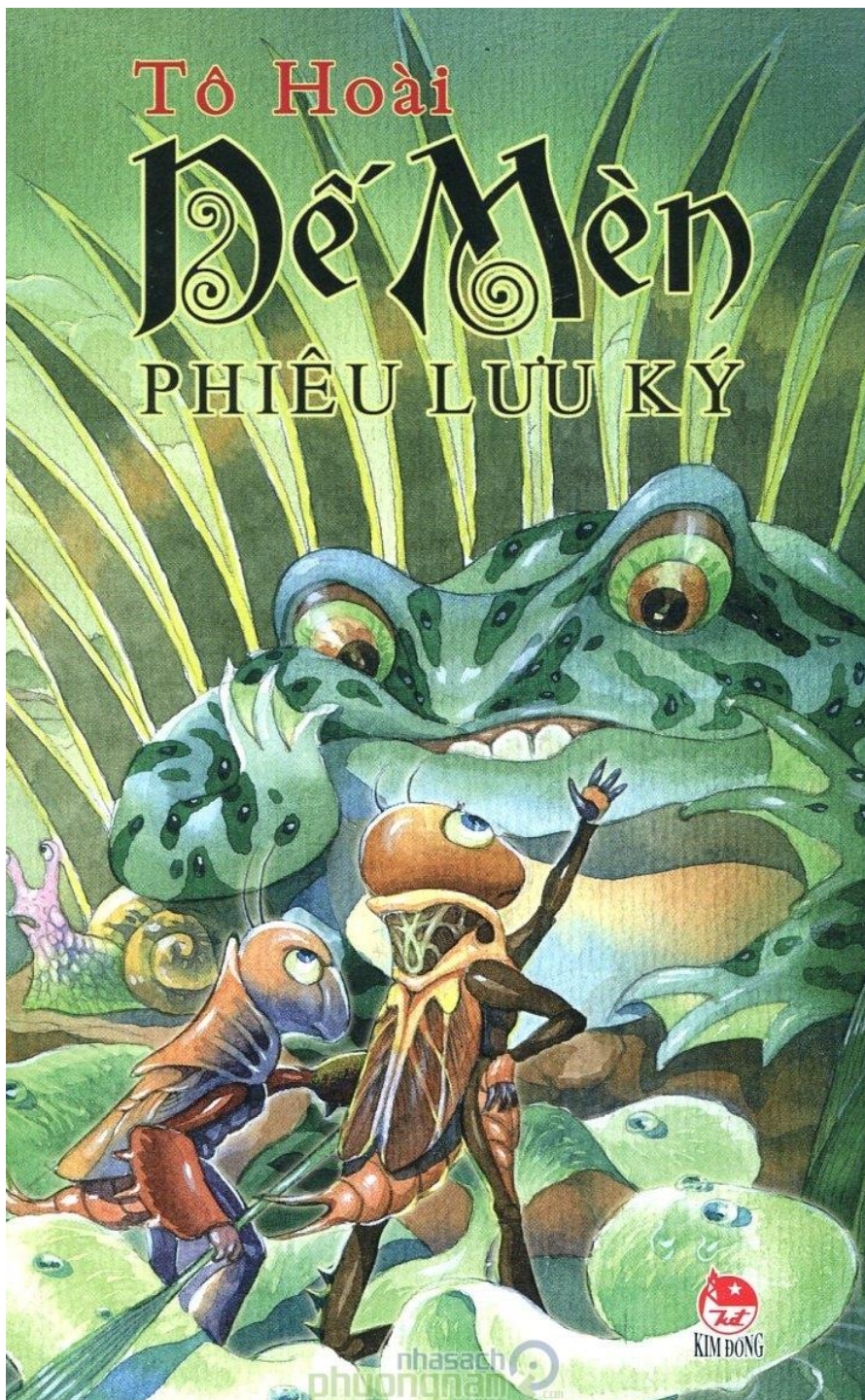
<p>Dế Mèn tự miêu tả hình thức của mình</p> <p>– càng:</p> <p>– vuốt:</p> <p>– cánh:</p> <p>– răng:</p>	<p>Hành động của Dế Mèn</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	
<p>Dế Mèn tự đánh giá về bản thân</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>Chàng dế thanh niên cường tráng</p>	<p>Quan hệ của Dế Mèn với bà con trong xóm</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

2. Từ sơ đồ trên, em hãy nhận xét về đặc điểm của nhân vật Dế Mèn:

.....

.....

.....



Dế Mèn tự miêu tả hình thức của mình:

- càng: **mẫm bóng**
- vuốt: **nhọn hoắt**
- cánh: **dài, kín tận đuôi**
- răng: **đen nhánh**
- râu: **dài, uốn cong**

**Chàng dế
thanh niên
cường
tráng**

Dế Mèn tự đánh giá về bản thân:

- **Tự tin, biết chăm sóc bản thân, ăn uống điều độ.**
- **Tài giỏi, ghê gớm, có thể đứng đầu trong thiên hạ.**

Hành động của Dế Mèn:

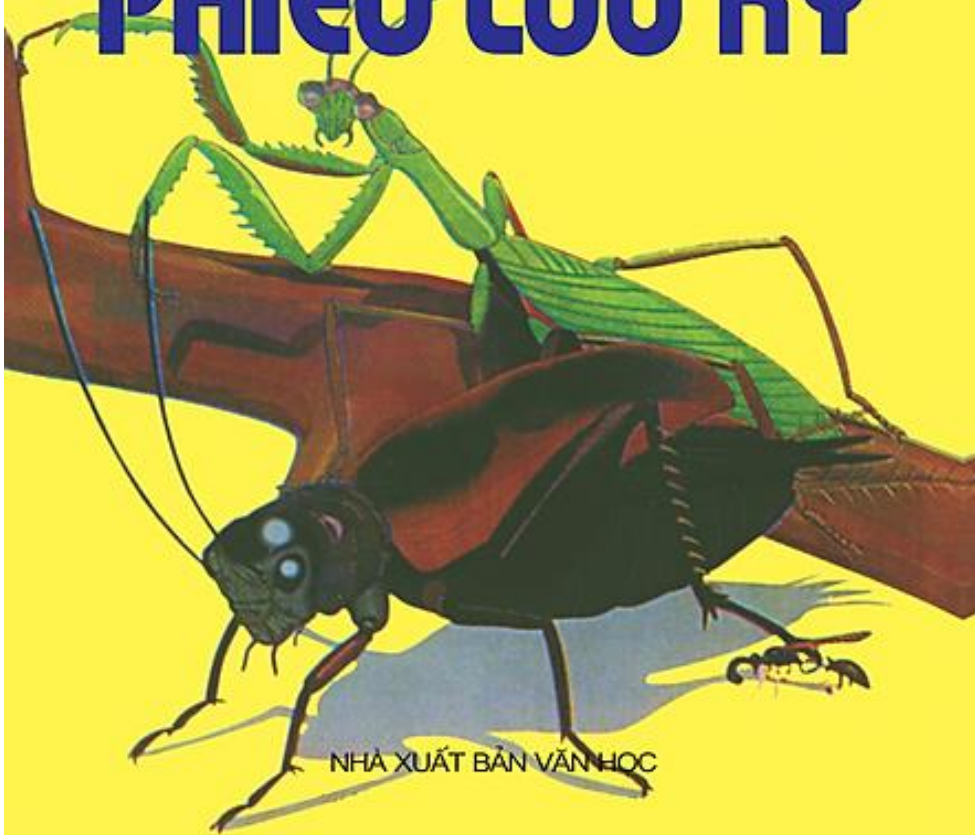
- **Co căng, đập phanh phách**
- **Vũ lên thành phách giòn giã**
- **Nhai ngòam ngoạp...**
- **Vuốt râu trịnh trọng, khoan thai...**
- **Đi đứng oai vệ**

Quan hệ của Dế Mèn với bà con trong xóm:

- **Cà khịa, to tiếng...**
- **Quát chị cào cào**
- **Ghẹo anh Gọng Vó,...**

TÁC PHẨM VĂN HỌC VIỆT NAM

TÔ HOÀI DẾ MÈN PHIẾU LƯU KÝ



→ Dế Mèn vừa mang những đặc tính vốn có của loài vật (hình dáng, cử chỉ, đặc điểm...) vừa mang đặc điểm của con người (lời nói, ý nghĩ). Đặc trưng của truyện đồng thoại.

→ Sử dụng nhiều tính từ, động từ mạnh, từ láy, biện pháp nghệ thuật nhân hoá, trí tưởng tượng phong phú.

PHIẾU HỌC TẬP SỐ 2

Nhiệm vụ: Đọc phần (2) văn bản *Bài học đường đời đầu tiên* (từ *Bên hàng xóm tôi có cái hang của Dế Choắt* đến *Tôi về, không một chút bận tâm*) và thực hiện các yêu cầu sau:

1. Hoàn thiện bảng sau bằng cách điền từ, cụm từ phù hợp vào các ô ở cột bên phải.

Cách xưng hô của Dế Mèn với Dế Choắt
Lời Dế Mèn miêu tả ngoại hình Dế Choắt
Lời Dế Mèn nhận xét về hang ở của Dế Choắt
Lời từ chối của Dế Mèn khi Dế Choắt mong muốn được giúp đỡ

2. Nhận xét của em về thái độ của Dế Mèn với Dế Choắt:

.....
.....
.....

3. Đánh giá của em về nhân vật Dế Mèn qua mối quan hệ với người bạn hàng xóm – Dế Choắt:

b) Lời nói, thái độ của Dế Mèn



Cách xưng hô của Đế Mèn	- Xưng hô: “ta - chú mày”
Lời Đế Mèn miêu tả ngoại hình Đế Choắt	- Như gã nghiện thuốc phiện. - Cánh ngắn cùn, râu một mẩu, mặt mũi ngắn ngo. - Hôi như cú mèo
Lời Đế Mèn nhận xét về hang ở của Đế Choắt	- Cầu thả, tuênh toàng
Lời từ chối của Đế Mèn khi Đế Choắt mong muốn được giúp đỡ	- Lời từ chối phũ phàng “Đào tổ nông thì cho chết”.



Đế Mèn tỏ thái độ chê bai, trịch thượng, ích kỉ, coi thường Đế Choắt.

*Em có nhận xét gì về
cách miêu tả của Đế
Mèn về ngoại hình chính
mình và ngoại hình Đế
Choắt? Em rút ra cho
bản thân bài học gì?*

Câu 1: Vì sao Đế Choắt lại chết?

- A. Vì cơ thể DC vốn ốm yếu
- B. Vì DC bị tai nạn
- C. Vì Đế Mèn trêu chị Cốc, chị Cốc nổi nóng và mổ chết DC để trút giận

Câu 2: Thái độ của Đế Choắt trước khi chết:

- A. Oán hận
- B. Không hề trách móc mà còn ân cần khuyên nhủ Đế Mèn
- C. Im lặng

Câu 3: Đế Choắt đã khuyên nhủ Đế Mèn điều gì khiến Đế Mèn xúc động và tỉnh ngộ?

- A. Ở đời không được ngông cuồng đại dốt sẽ chuốc vạ vào thân
- B. Ở đời phải cẩn thận khi nói năng, nếu không sớm muộn cũng mang vạ vào thân
- C. Ở đời mà có thói hung hăng bậy bạ, có óc mà không biết nghĩ sớm muộn cũng mang vạ và mình.

Câu 4: Trong cảm nhận của em, Đế Choắt là người như thế nào?(*)

.....

.....

.....

c) Cảm xúc, suy nghĩ của Đế Mèn



**Cái
chết
của
Đế
Choắt**

Nguyên nhân: Đế Mèn trêu chị Cốc, chị nổi nóng và mổ chết Đế Choắt để trút giận

Thái độ của Đế Choắt: không trách móc, ân cần khuyên nhủ → hiền lành, bao dung.

*Chúng kiến cái chết của Dế Choắt,
Dế Mèn đã có những cảm xúc, suy
nghĩ gì? Suy nghĩ đó cho thấy sự
thay đổi nào ở Dế Mèn? Em có
nhận xét gì về nghệ thuật miêu tả
nhân vật của Tô Hoài?*



**Cảm
xúc,
suy
nghĩ
của
Đế
Mèn**

Sợ hãi

*“tôi cũng khiếp, nằm im thít,
hoảng hốt”*



Ân hận

*“anh mà chết là tại tôi
ngông cuồng”*



Hối lỗi

“Nào tôi đâu biết...bây giờ”

+ **Sự biến đổi tâm lý:** từ thái độ kiêu ngạo, hống hách sang ăn năn, hối hận
+ **Nghệ thuật miêu tả tâm lí nhân vật sinh động, hợp lý.**



Bài học đường đời đầu tiên

*Theo em, từ những trải
nghiệm đáng nhớ, Dế Mèn
đã rút ra được bài học gì?*





Hung hăng, hồng hách lão chỉ tỏ đem thân mà trả nợ cho những cử chỉ ngu dại của mình thôi.

Ở đời mà có thói hung hăng bậy bạ sớm muộn cũng mang vạ vào mình đấy.

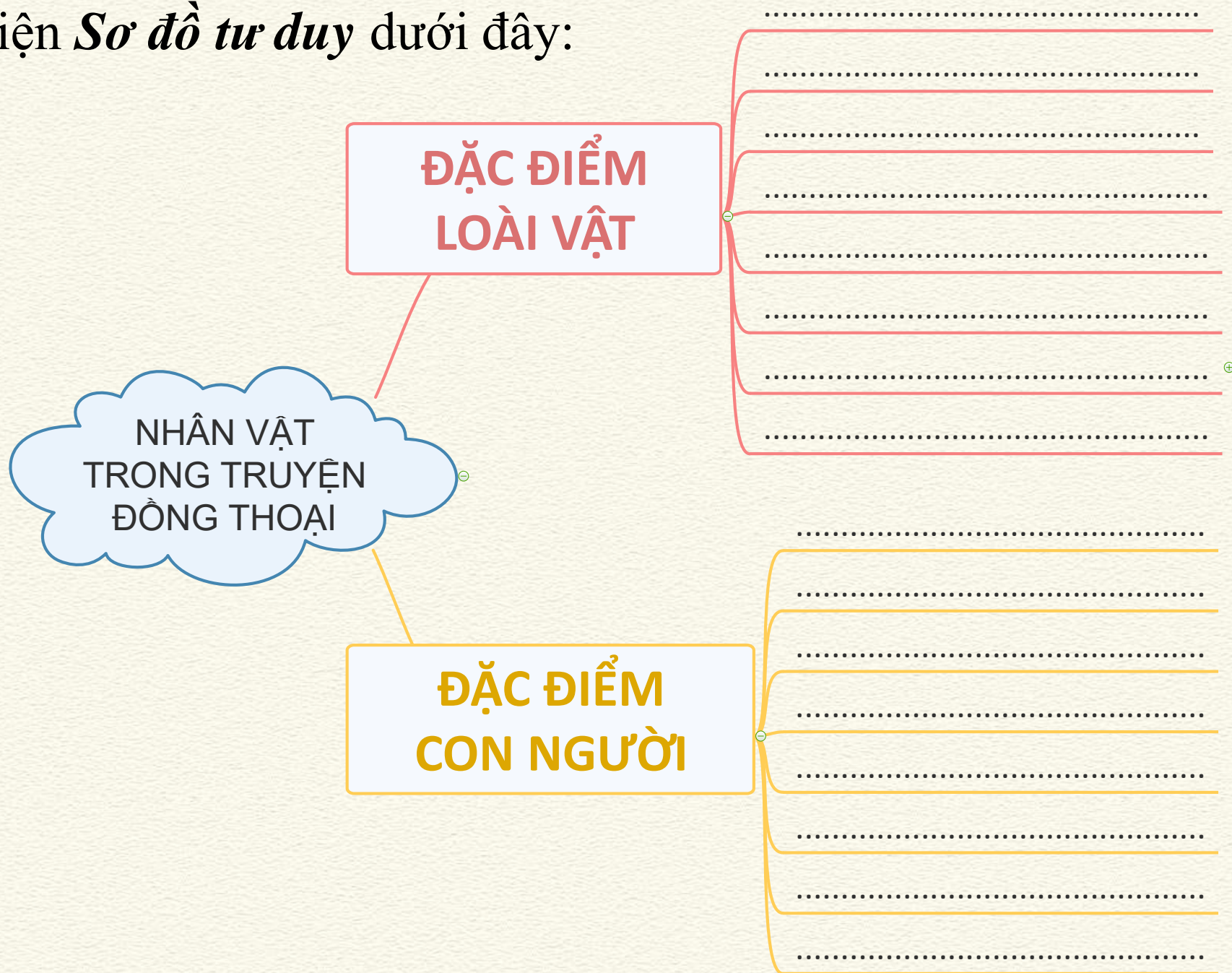
Bài học về cách ứng xử, sống khiêm tốn, biết tôn trọng người khác.

Bài học về tình thân ái, chan hòa



Đặc trưng truyện đồng thoại

Hoàn thiện *Sơ đồ tư duy* dưới đây:



TRUYỆN ĐỒNG THOẠI

ĐẶC ĐIỂM LOÀI VẬT

Đôi càng mẫm bóng

Vuốt cứng, nhọn hoắt

Cánh dài, răng đen nhánh

Râu dài, uốn cong

Đạp phanh phách

Nhai ngoàm ngoạp

.....

ĐẶC ĐIỂM CON NGƯỜI

Đưa hai chân lên vuốt râu

Cà khịa, to tiếng với tất cả mọi người

Quát chị Cào Cào, gheo anh Gọng Vó

Xưng "ta" - "chú mày"

Hãnh diện, kiêu ngạo, ngông cuồng...

Sợ hãi, ân hận, hối lỗi

.....



Bài học cho bản thân

EM ĐANG LÊN
CỜ HEN ĐÂY!

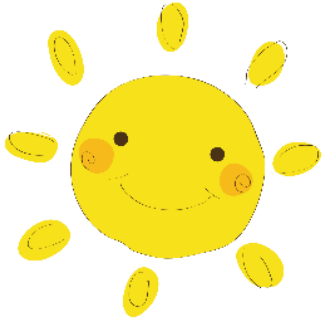


DẾ CHOẮT

*Nếu có người bạn như
Dế Choắt, em sẽ đối
xử với bạn như thế
nào? Hãy nêu 3 bài
học mà em rút ra được
sau khi học văn bản.*



III. LUYỆN TẬP



- ✓ *Hoạt động nhóm đôi*
- ✓ *Thời gian: 5 phút*

	Dế Mèn	Dế Choắt
Ngoại hình		
Lời nói		
Tính cách		
Cảm nhận của em về nhân vật		





	Dế Mèn	Dế Choắt
Ngoại hình	Khoẻ mạnh, cường tráng: Đôi càng mẫm bóng, vuốt cứng, nhọn hoắt, cánh dài, râu dài uốn cong, hùng dũng,...	Ồm yếu, xấu xí, gầy gò và dài lê nghêu như gã nghiện, đôi càng bè bè,...
Lời nói	Xung hô: ta - chú mày	Xung hô: anh – em
Tính cách	Hống hách, kiêu ngạo, ngông cuồng,...	Hiền lành, nhẫn nhịn, vị tha, bao dung,...
Cảm nhận của em về nhân vật

Những điều em nắm chắc	Những điều em băn khoăn

- ✓ *Hoạt động cá nhân*
- ✓ *Thời gian: 5 phút*



IV.
VẬN DỤNG



Viết đoạn văn (khoảng 5-7 câu) kể lại một sự việc trong đoạn trích “Bài học đường đời đầu tiên” bằng lời của một nhân vật do em tự chọn.



Thank

you!

